

Valtuustoaloite Kuopion peruskoulujen tietotekniikkapalvelujen (ICT) hankinnan kilpailuttamiseksi**Lausunto 16.8.2017**
Kuopion kaupungin tietohallinto

Kuopion kaupunginvaltuuston kymmenen valtuutettua ovat tehneet yhteisen valtuustoaloitteen, jonka päiväys on 27.3.2017. Aloitteen ensimmäisenä allekirjoittajana on ollut valtuutettu Matti Vanhanen. Allekirjoittaneet aloitteen tekijät ovat esittäneet, että Kuopion kaupungin tulisi mahdollisimman pian kilpailuttaa Kuopion peruskoulujen ICT-palvelujen tuottaminen ja tätä varten pyytää tarjoukset ICT-palvelujentuottajilta. Aloitteessa edelleen on esitetty, että merkittävät toimialueen hankinnat tulisi keskeyttää toistaiseksi.

Aloitteen taustalla oleva alustava tarjous kilpailevalta toimittajalta

Valtuustoaloitteen tekijät ovat saaneet eräältä alan toimittajalta alustavan tarjouksen 23.3.2017 Kuopion koulujen perusopetuksen tietotekniikan tuen, operoinnin, langattoman tietoverkon sekä opettajien tietokonelaitteiden tuen tuottamisesta. Kyseisestä alustavasta tarjouksesta saa sen käsityksen, että tällä tarjouksessa kuvatulla tavalla tilattuna palvelut olisivat saatavissa vuositasolla nykyiseen verrattuna 1.2 M€ - 1,5 M€ nykyistä halvemmalla loppuasiakkaan palvelujen silti heikentymättä.

Tarjouksen puutteellisuuden takia sitä ei kuitenkaan voi pitää luotettavana vertailukohteena. Yhteenveto tarjouksen puutteista:

- Tarjouksen palvelut kattavat vain murto-osan asiakkaan koko ICT-budjetin palveluista
- Tarjouksesta puuttuvat esimerkiksi tietoliikennepalvelut lähes kokonaan (tarjouksessa on mainittu langaton verkko, mutta senkin osalta pelkkä käyttöönotto)
- Kustannusvertailu ei ole uskottava, koska siinä vertaillaan eri asioita keskenään
- Tarjouksen ratkaisuihin ei ole huomioitu konsernitason arkkitehtuuri- ja tietoturvaperiaatteita. Istekkiä sitovat em. periaatteet nykyisissä ratkaisuihin, joten lähtökohta palveluiden kehittämiseen ei ole tasapuolinen.
- Palveluiden sisältöä ei ole kuvattu tarjouksessa riittävän tarkasti (sisältökuvaus puuttuu, kuvaus eri osapuolten vastuista palvelun toimittamisesta ja käyttämisestä puuttuu, esim. tilaus/toimitus sekä häiriön- ja vian selvitys)
- Toimittajan referenssit ovat todellisuudessa suhteellisen ohuet.

21.08.2017

Istekki Oy:llä on palveluntuottajayhtiönämme turvattu ja strategisesti merkittävä asema osakkaidensa in-house-palveluntuottajana. Jotta se ei käyttäisi asemaansa väärin, Kuopion kaupunki ja Istekki Oy ovat allekirjoittaneet puitesopimuksen, joka velvoittaa toimittajaa kaikin tavoin avoimuuteen Kuopion tietohallinnolle myös tuote- ja hinnoittelupolitiikassaan. Palveluissa tulee soveltaa omakustannushintaa, ja Istekillä on myös velvoite oma-aloitteisesti tehostaa toimintaansa ja siten tavoitella markkinahintoihin verrattuna kilpailukykyisiä hintoja.

Tietohallinto ja Istekki Oy myös käyvät säännöllisesti läpi Istekin tuotehinnoittelua ja yhdessä tarkastelevat niiden kustannusrakenteita ja veloituksia. Yksipuoliset hinnankorotukset eivät ole sallittuja vaan niitä koskevat esitykset tulee aina ensin käydä läpi tietohallinnon kanssa. Pääsääntöisesti hintamuutokset ajoitetaan seuraavan budjettivuoden alkuun, jotta kaupunki voisi varautua niihin käyttömäärärahoissaan.

Istekin omien palveluiden yksikköhinnat ovat pysyneet samalla tasolla Istekin perustamisesta lähtien, vaikka alan kustannukset ovat kohonneet. Kaupungin Istekistä tekemien palveluhankintojen rahallisen määrän merkittävä kasvu selittyy kasvaneilla volyymeilla, käyttöön otettujen uusien tietojärjestelmien kustannuksilla sekä ohjelmistotoimittajien sopimusten perusteella tekemillä hinnankorotuksilla.

Istekki on puitesopimuksen nojalla velvollinen noudattamaan Kuopion kaupungin tietohallinnon määrittelemiä ict-arkkitehtuuri- ja tietoturvaperiaatteita, joten se ei voi vapaasti valita teknologiaa, jolla asiakkaille tuotetaan ict-palvelut.

Tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisen vaikutukset Istekin palvelujen hinnoissa

Kuopion kaupungilla on vastuullaan satoja palvelutuotantoa tukevia ja kuntalaisia palvelevia tietojärjestelmiä, joista noin sadassa on myös henkilötietoja. Tietoturva- ja tietosuojalainsäädäntö sekä uusimpana EU:n tietosuoja-asetus asettavat kaupungille julkisen sektorin toimijana tiukat velvoitteet suojata palvelutuotantonsa sekä niiden sisältämät arkaluontoiset tiedot ulkopuolisilta tunkeutujilta. Toisaalta palvelujen jatkuvuus ja saatavuus tulee turvata myös poikkeustilanteissa.

Tietoturvan riittävä toteutus on edellyttänyt panostuksia myös Istekki Oy:ltä, mm. tiukat laatustandardit täyttävän konesalin palvelimiseen ja palomuuireineen sekä myös tietoturvaa kehittävän ja tukevan organisaatioyksikön ajankuvaisine työvälineineen. Kuopion kaupunki yhtenä kolmesta Istekin kantaosakkaasta on vaatinut Istekiltä näitä panostuksia, ja niillä on myös oma hintansa, jota maksamme ict-palveluissa.

Osakassopimus ja ostovelvoite

Vuonna 2016 Kuopion kaupunki (*tässä ydinkaupunki ja liikelaitokset ja taseyksiköt*) osti ICMT-palveluja kaikkiaan 13,3 M€:lla, ja siitä hankittiin Istekin kautta 11,2 M€ eli 83,9 %. Kasvun ja oppimisen palvelualueen ostojen osuus kaikista ict-hankinnoista oli 27,7 % ja Istekin kautta tehdyistä 26,7 %.

Kun maakunta- ja sote-uudistus toteutuu 2019 alussa, muun muassa perusturvan ja terveydenhuollon palvelut siirtyvät maakuntaan pois Kuopion kau-

21.08.2017

pungilta ja tällöin kasvun ja oppimisen palvelualueen osuus kaikista ict-palvelujen ostoista kasvaa runsaaseen 40 prosenttiin kaikista ydinkaupungin ict-hankinnoista.

Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 25.8.2016 allekirjoitetun Istekin osakassopimuksen. Osakassopimus sitoo myös Kuopion kaupunkia siten, että sen velvollisuus on hankkia Istekin ICMT-palveluja määrällä, joka on vähintään 80 % kaupungin vuosittain tekemien ICMT-hankintojen kokonaismäärästä. Tämä sitoumus on voimassa viisi vuotta.

Jos koulupalvelujen ICT-palvelut kilpailutetaan ja niiden toimittajaksi valitaan muu kuin Istekki Oy, on todennäköistä, että Istekistä tehtävät Kuopion kaupungin hankinnat jäävät merkittävästi alle osakassopimuksessa sovitun 80 %:n, ja tällöin rikomme osakassopimusta.

Yhteenveto

Kuopion kaupungilla ei ole osakassopimuksen velvoitteiden takia mahdollisuutta neljään vuoteen siirtää Istekistä pois merkittävää osaa ict-palveluista, koska meidän tulee täyttää sopimuksessa olevan 80 prosentin ostovelvoite. Toisaalta ei ole osoitettu, että Istekki olisi markkinatarjontaa kalliimpi palveluntuottaja, kun otetaan huomioon tuottajalle asetettavat korkeat laatu- ja tietoturvavaatimukset. Edellä kuvatusta syystä emme voi suositella peruskoulujen ict-palvelujen kilpailuttamista.

On kuitenkin tärkeää, että tietohallinto voi edelleenkin edistää keskinäistä avoimuutta ja vuoropuhelua sekä yhteistyötä Istekin kanssa ja näin pitää huolta Kuopion kaupungin eduista.

Liitteet

6 2711/2017 Valtuustoaloite liitteineen

Päätösehdotus

Vs. kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Merkittiin, että strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen poistui kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi) asiakohdan käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Keskusteltuaan kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti vs. kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

